

Excursie door keurmeester op het veilingterrein met uitleg over het veilinghout.

foto's Jeroen van der Horst

Het veilingterrein de Rolbaan, februari 2015.

De rondhoutveiling Het mooiste

De Nederlandse Rondhoutveiling hamert al jarenlang noest aan de weg. Volgend jaar komt de twintigste editie. Voor wie is de veiling, hoe werkt het en waar moet je hout aan voldoen?

— Jeroen van der Horst (redactie)

> Elk jaar op de laatste zaterdag in februari gebeurt het: de Nederlandse Rondhoutveiling. Georganiseerd door de Unie van Bosgroepen is het de enige Nederlandse veiling in zijn soort. Dit is de enige plek waar houthandelaren zoveel verschillende soorten bovenmaats hout kunnen kopen en beseigenaren hun kwaliteitshout kunnen verkopen. Het doel van de houtveiling is volgens Meindert Bruggemans, coördinator van de Rondhoutveiling en werkzaam bij de Bosgroep Midden Nederland, het aandacht vestigen op het kwaliteitshout dat in het Nederlandse bos staat. "Dit hout verdient het om gewaardeerd te worden. We willen dat de Nederlandse beseigenaar een goede prijs voor dit hout krijgt en tegelijkertijd bieden we ook de houthandel de mogelijkheid om dit hout te kopen." Het hout dat wordt ingebracht komt uit het hele land en elke beheerder of eigenaar kan hout aanleveren. Het kan gaan om hout dat vrijkomt bij een dunning tot één enkele boom uit een park, tuin of begraafplaats. "We vinden het ook belangrijk dat hout langer in de keten blijft", zegt Meindert Bruggemans. "Zonder

de veiling verdwijnt er nogal wat prachtig hout in de kachel of in de chips, nu krijgt het een tweede leven als meubelstuk of een andere mooie toepassing."

Stoere stammen en excentriekelingen

Globaal gezien bestaat het hout op de veiling uit twee categorieën. De grootste categorie bestaat uit dik, recht en gaaf hout van douglas, inlandse eik, grove den en lariks. Het stoerdere zaaghout. Dit hout is geliefd bij handelaren die het hout zelf gebruiken of verhandelen voor bijvoorbeeld masten, meubels, bestekhout, bouwhout, heipalen en vloeren. Daarnaast is er een kleinere categorie hout bestemd voor meer bijzondere toepassingen. Dit excentriekere hout wordt gebruikt door bijvoorbeeld kunstenaars en houtdraaiers die er muziekinstrumenten, schaakstukken en andere gebruiksartikelen van maken. Bruggemans: "We streven er naar om maximaal twintig procent van het veilingaanbod te laten bestaan uit kunstenaarshout. Het gaat daarbij om soorten zoals fruitbomen, hulst, tulpenboom en gouden regen, maar ook gangbare bomen met een 'twist': knoesten, verdikkingen en draaiingen. Een soort als zwarte noot is gewild door beide categorieën kopers."

Keurkorps

Niet elke dikke boom die wordt gekapt en die de gemiddelde voorbijganger mooi, groot en majestueus vindt, kan naar de veiling. Aan een potentiële veilingboom worden eisen gesteld en de kwaliteit is vaak pas echt vast te stellen als de

boom is geveld. Ware schoonheid zit van binnen. Om te voorkomen dat elke kers of dikke douglas op de veiling komt, zijn er vijf keurmeesters die alle bomen keuren, vier van de Bosgroepen en één van Staatsbosbeheer. De keurmeesters hebben jaarlijks overleg zodat 'hun neuzen dezelfde kant op staan'.

Foutloos en dik

Keurmeester Pieter Westerhof: "De belangrijkste eis voor zowel naald- als loofhout, is dat de stam zo dik mogelijk moet zijn, recht en foutvrij. Hoe dikker het hout, des te meer toepassingsmogelijkheden er zijn en des te hoger daarmee de prijs." De keurmeesters delen de boom op basis van de eigenschappen van de stam in kwaliteitsklassen. Voldoet de stam aan de beste eisen dan wordt hij ingedeeld in de A-klasse. Als de boom minder recht is of meer noesten heeft, kan de boom nog steeds geschikt zijn voor de veiling, maar komt hij in een andere klasse waarvoor doorgaans wat minder wordt geboden. De lengte van de stam is minder belangrijk dan menigeen denkt. Westerhof: "Als de boom recht is en geen noesten bevat, dus foutvrij is en dikker dan 30 cm aan de top, dan is een stamstuk van 2-3 meter al interessant." Dan is er het begrip 'ringlos', een lastig fenomeen waarbij een jaarring of een gedeelte daarvan, los in de stam zit. Hoe erg is 'ringlos'? "Een beetje ringlos of geplaatst dicht bij de kern hoeft geen probleem te zijn. Meerdere losse jaarringen die ook een groter oppervlak van de stam beslaan is wel vervelend," zegt Westerhof. "De stam heeft nog steeds waarde maar de prijs kan lager liggen

Zware jongens....

hout onder de hamer

...en een excentriekeling.

Douglas wacht op man met de hamer.

omdat de handelaar minder met het hout kan en delen moet wegzagen.”

De weg naar de veiling

Als een beheerder potentieel veilinghout denkt te hebben, meldt hij het hout aan bij de veilingorganisatie. Als de boom nog niet is geveld, kan er al een eerste selectie worden gemaakt, maar het definitieve oordeel kan alleen gegeven worden als de boom ligt. Voor de beoordeling door de keurmeester is het van belang dat de stammen strak en recht zijn afgezaagd waardoor de kopse kant van het hout goed is te zien. De keurmeester beoordeelt het hout en stelt vast welke stammen van de partij geschikt zijn voor de veiling. Samen met de eigenaar wordt dan de minimale prijs vastgesteld die er geboden moet worden om de verkoop door te laten gaan. De veilingorganisatie regelt het transport naar de Rolbaan in Schaarsbergen waarbij de stammen van meerdere eigenaren in een regio worden gebundeld.

In Duitsland ist alles besser?

In Duitsland zijn er verschillende houtveilingen waar naald- en loofhout doorgaans gescheiden wordt aangeboden. De prijzen liggen vaak hoger dan in Nederland. Zo bracht een partij Nederlandse douglas op de Duitse naaldhoutveiling 208 euro per m³ op. Naar schatting zo'n vijftig euro meer dan ze in Velp hadden gedaan. Meindert Bruggemans: "Deze douglas is dan wel geselecteerd op de beste kwaliteit vanwege de hogere eisen in Duitsland: gelijkmatiger van jaarringopbouw en zonder mindere stamdelen." Daarnaast is in Duitsland het totaalaanbod groter, is de kwaliteit van het hout beter door de gemiddeld rijkere groeiplaatsen en bovendien: de jarenlange Duitse houtteeltcultuur resulteert in mooier hout. Ook de prijzen voor eik die daar worden bereikt zijn hoger dan op de Nederlandse veiling. Bruggemans: "De prijzen voor fineereiken liggen in Duitsland hoger omdat daar in de zaal meerdere fineerkopers aanwezig zijn en bieden op dit gewilde hout. In Nederland hebben we geen fineerderijen, geen fineerkopers in de zaal en daardoor levert dit hout hier minder op. Aan de andere kant brengen Duitsers weer de bomen met B-kwaliteit bij ons op de veiling omdat voor die kwaliteit hier de markt gunstiger is. De Duitsers doen ook niet aan het excentrieke kunstenaars-

hout, dat is iets speciaals en uniek voor de Nederlandse veiling.”

De prijzen

Ligt het hout eenmaal klaar, dan is het afwachten hoe hoog het bieden oploopt. Tijdens de veiling krijgt het hout wat in de eerste ronde niet wordt verkocht, later op de middag nog een tweede kans. Doorgaans wordt de bodemprijs van elke kavel ruimschoots gehaald en wordt al het hout verkocht. In tabel 1 zijn de opbrengstprijzen per houtsoort van dit jaar en afgelopen jaren te zien. Naast de opbrengst zijn er kosten voor de verkoper. Deze betaalt 83 euro per uur voor het keuren van het hout door de keurmeesters. Die zijn gemiddeld ongeveer 10 minuten bezig met een flinke stam. Ook betaalt de verkoper de transportkosten naar de veiling. Afhankelijk van de afstanden betaalt de verkoper hier tussen de 13,5

en 15 euro per kuub voor. De koper van het hout betaalt 15 procent van de verkoopprijs aan de Rondhoutveiling. Een gangbare soort als inlandse eik scoort al jarenlang vrij stabiel met een gemiddelde verkoopprijs van rond de 170 euro per m³. Douglas laat de laatste jaren een gemiddelde prijs zien van boven de 120 euro per m³. Deze prijzen worden meestal niet gehaald voor het mooiste zaaghout wat langs de weg wordt verkocht en wat ook geschikt was als veilinghout. Het is daarom voor een beheerder aantrekkelijk om eens het eigen vertrouwde verkoopkanaal te laten voor wat het is en zelf te ervaren dat een partij goed hout dat aan de criteria voldoet, meer zal opbrengen op de Rondhoutveiling.<

redactie@vakbladnbl.nl

De Nederlandse Rondhoutveiling

> Jaarlijks op de laatste zaterdag van februari
> 750 – 1000 m³ kwaliteitshout

Het hout ligt op kavelplaats buiten op de Rolbaan te Schaarsbergen. De veiling zelf vindt plaats in een zaal, de laatste jaren in Velp. Al het hout staat in de catalogus. Elke beheerder en boseigenaar kan hout aanbieden. Aanleveren hout kan hele jaar, maar vóór 15 december. Iedereen kan bieden en kopen, maar moet wel een biednummer aanvragen. www.bosgroepen.nl, houtveiling@bosgroepen.nl

Eisen voor veilinghout

Gangbare houtsoorten:

- recht, dik en geen zware noesten
- geen overgroeide noesten, taklittkens of vorst-scheuren
- geen draaigroei
- minimale lengte 2-3 meter
- minimale topdiameter 30 cm
- iepenhout geschild aanleveren
- vrij van metalen, stenen e.d.

Bijzondere houtsoorten:

- minimale middendiameter van 15 cm
- minimale lengte 1 meter
- vrij van metalen, stenen e.d.

Voorbeelden van kunstenaarshout gemaakt op de tentoonstelling van het 1Boom-project. (Zie voor dit project ook de boekbepsreking op pagina 30 van dit blad.)

